عقبگرد

اولاد آدم

ملخت را قورت بده!

ابوی می‌گوید: بیا حالا که بسته خروج از رکود تا چند وقت دیگر گزارش ۱۰۰ روزه اولش آماده می‌شود و رشد اقتصادی‌مان هم که همگی متفق‌القولند صعودی شده و رفته نزدیک ۵ درصد، ما هم در راستای همکاری با دولت خارج شده از رکود، سکوت کنیم و ببینیم چه می‌شود. اصلاً هر چه آنها گفتند را بگوییم چشم تا کسی شاکی نشود. به این می‌گویند همدلی.

می‌گویم: همکاری آن است که کار کنیم. دولت هم سکوت نمی‌خواهد، نقد سازنده می‌خواهد. بعدش هم که گفته اینها که شما گفتید نشانه خروج از رکود است؟

می‌گوید: یعنی این مقطع فعلی که در آن قرار داریم، با آن مقطع فعلی که بسته را باز کردند و با آن مقطع فعلی که رشد اقتصادی‌مان مثبت شد فرقی نکرده است؟

می‌گویم: معاون اول رئیس‌جمهور با تشریح سیاست‌های جدید دولت یازدهم برای رونق صادرات غیر نفتی اعلام کرده در مقطع فعلی که اقتصاد کشور در شرایط رکود قرار گرفته است.

می‌گوید: ای داد. حالا که باز کردن بسته و آمار دادن رشد کمکمان نکرده پس باید چکار کنیم؟

می‌گویم: جهانگیری با بیان اینکه در مقطع فعلی که اقتصاد کشور در شرایط رکود قرار گرفته است، گفته توسعه صادرات غیرنفتی نقش تعیین‌کننده‌ای در خروج از این شرایط دارد و بر اساس نظر اکثریت اقتصاددانان، یکی از پیشران‌هایی که می‌تواند به خروج از شرایط رکود کمک کند، توسعه و رشد صادرات غیرنفتی است.

می‌گوید: پیشران‌ها؟ همان پیشران پیستونی؟ پیشران شناور؟ پیشران ترکیبی؟ پیشران چی؟ یکهو می‌گفت ملخ! می‌دانی پسرم! پیشران یا ملخ وسیله‌ایست که برای تبدیل نیروی مکانیکی به نیروی رانش در هواگردها و کشتی‌ها استفاده می‌شود. نیروی رانش لازم از راه به حرکت درآوردن هوا یا آب فراهم می‌شود. یک ملخ از دو یا چند تیغه تاب‌خورده تشکیل می‌شود. وقتی ملخ حول محور خود می‌چرخد، برآر تولید شده توسط این تیغه‌ها در جهت افقی باعث حرکت هواگرد می‌شود. ملخ‌ها در سامانه‌های پیشرفته، وظیفه تبدیل قدرت چرخشی میل‌لنگ موتور را به نیروی پیشرانه دارند. این نیرو برابر است با حاصل ضرب جرم هوای به عقب رانده شده به وسیله ملخ در ثانیه و سرعتی که به این جریان هوا داده می‌شود....

می‌گویم: صبر کنید پدرم. پیشران که گفته منظورش پیشران در اقتصاد است. همان بسته خروج اگر متنش را می‌خواندید اولش نوشته بود متن کامل سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود در سال‌های ۹۳ و ۹۴ منتشر شده که ایجاد تحرک در بخش‌های پیشران اقتصاد، افزایش بهره‌وری منابع و عبور از تنگناهای مالی در یک فرآیند تدریجی بخشی از محورهای این بسته بود.

می‌گوید: ببخش باز من عجله کردم. پس الان درگیر ملخ خروج تورمی هستیم. خب ما از کجا همکاری‌مان را شروع کنیم؟

می‌گویم: یادداشت دکتر سورنا ستاری معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان با عنوان «اقتصاد «دانش‌بنیان» پیشران اقتصاد درون‌زا» را بخوانید. بعد شروع می‌کنیم.

می‌گوید: تو که خوانده‌ای بگو ببینم ما چه باید بکنیم که پیشرانمان پسران نشود؟

می‌گویم: اینگونه استنباط می‌شود که اقتصاد دانش‌بنیان، پیشران اقتصاد مقاومتی و اقتصاد درون‌زا است، در این راستا حمایت از طرح‌های کلان ملی، تلاش برای ایجاد صنایع وابسته، حمایت از تجاری‌سازی فناوری‌ها در کشور با به کارگیری ظرفیت‌های موجود در همه استان‌های کشور، به‌کارگیری توان کارگزاران (کریدورهای تجاری‌سازی) فناوری در هفت نقطه کشور، توجه به فعالیت‌های کارآفرینی مبتنی بر فناوری از جمله توانمندسازی و حمایت از نخبگان استان‌ها و برگزاری جشنواره‌هایی همچون علم تا عمل، توجه خاص به (VC)، بانک‌ها و خیرین در توسعه تجاری‌سازی فناوری، توجه ویژه به اشتغال نخبگان، استعدادهای برتر و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، توجه ویژه به صادرات محصولات دانش‌بنیان و حمایت از فرایندهای مؤثر در تقویت بخش خصوصی فعال، اولویت دادن به فعالیت‌های بخش خصوصی در نوآوری و اقتصاد دانش‌بنیان و توسعه کسب و کار و ایجاد صنایع مبتنی بر دانش از جمله برنامه‌های سال جاری بوده که من و شما می‌توانیم در آن دخیل شویم.

می‌گوید: شش ماهش که گذشت. اینهمه کار بعد از ملخ هنوز مانده است؟

می‌گویم: راستی قرار بود که شما سکوت کنید! ملخت را قورت بده!

می‌گوید: چشم.

جهان‌نما

سقوط نفت امریکا به کمتر از ۹۰ دلار

قیمت نفت متأثر از افزایش عرضه به کمترین قیمت طی ۲۷ ماه گذشته رسید و هر بشکه نفت برنت به قیمت ۹۲/۶۰ دلار و نفت امریکا به قیمت ۸۹/۶۶ سنت معامله شد.

به گزارش رویترز، روز گذشته در بازارهای جهانی قیمت نفت برنت یک دلار و ۵۶ سنت کاهش یافت و هر بشکه آن به قیمت ۹۲ دلار و ۶۰ سنت معامله شد. نفت امریکا هم با کاهش یک دلار و ۷ سنت مواجه شد و به زیر ۹۰ دلار رسید. هر بشکه نفت خام امریکا در بازارهای جهانی امروز ۸۹ دلار و ۶۶ سنت معامله شد. قیمت گاز طبیعی هم کاهش ۴ سنتی داشت و به قیمت ۳ دلار و ۹۸ سنت به فروش رفت. در گروه محصولات فراوری شده پالایشگاهی هم بنزین کاهش ۵ دلاری داشت و هر گالن از این محصول به قیمت ۲۳۹ دلار و ۹۶ سنت به فروش رفت. نفت کوره هم ۳ دلار و ۳۰ سنت افت داشت و گازوئیل با ۲۱ دلار و ۲۵ سنت کاهش به قیمت ۷۹۰ دلار معامله شد. عامل اصلی کاهش، افزایش عرضه نفت در بازارهای جهانی است. میانگین تولید نفت روسیه در ماه سپتامبر به روزانه ۱۰/۶۱ میلیون بشکه رسیده است و تحریم‌ها تاکنون نتوانسته است خروجی نفت روسیه را کاهش دهد. از سوی دیگر اوپک نیز تولید نفت خود را افزایش داده است، اعضای اوپک در ماه سپتامبر ۸۱۰ هزار بشکه تولید نفت خود را افزایش دادند و در این میان عربستان نیز جزو کشورهایی است که تولید نفت خود را بالا برده است.

روسیه و قزاقستان به دنبال اکتشاف نفت در خزر

رؤسای جمهور روسیه و قزاقستان از طرح مشترک اکتشاف نفت در آتیرائو قزاقستان رونمایی کردند.

به گزارش نووستی، هزینه این پروژه به ۵۰۰ میلیون دلار می‌رسد. این طرح که مدت زمان اجرای آن پنج سال پیش‌بینی شده به دنبال کشف نفت و گاز در عمق هفت تا ۹ کیلومتری شمال دریای خزر است.

ازبکی کارابالین وزیر انرژی قزاقستان گفت: حدود ۸۰ درصد ذخایر نفت و گاز قزاقستان در این بخش جای گرفته است. بالتابیک کواندیکف مسئول هماهنگی طرح اورآسیا گفت: روسیه و قزاقستان در ماه‌های آینده کنسرسیومی را برای اجرای این طرح که در سال ۲۰۱۵ آغاز خواهد شد، تشکیل خواهند داد. دو شرکت لوک‌اویل و روسنفت روسیه و همچنین شرکت‌های غربی به ویژه شل و شورون نسبت به این طرح ابراز علاقه کرده‌اند. رؤسای جمهور روسیه و قزاقستان همچنین از نمایشگاهی در خصوص فناوری‌های جدید تولید نفت و گاز در چارچوب مجمع همکاری بین منطقه‌ای روسیه و قزاقستان بازدید کردند.

دولت یارانه متمولین را حذف نکند مجلس این کار را می‌کند

پینگ‌پنگ دولت و مجلس برای حذف یارانه ثروتمندان

در جریان عدم اصلاح نحوه پرداخت یارانه نقدی، منابع ۵/۴ هزارمیلیارد تومانی از دست رفت

گزارش یک

هادی غلامحسینی

در حالی نیمی از سال ۹۳ به پایان رسید که هنوز نحوه پرداخت یارانه نقدی اصلاح نشده است و دولت یازدهم در شرایطی که می‌توانست منابعی از محل کوچک‌سازی جامعه یارانه بگیر برای خود دست و پا کند به این کار تن نداد. این در حالی است که عضو کمیسیون اقتصادی با انتقاد از تعلل دولت در این ارتباط گفت: برای حذف متمولین از دریافت یارانه لازم باشد مجلس ورود می‌کند.

اگر دولت یازدهم قانون هدفمندی یارانه‌ها را دور نمی‌زد و برحسب قانون تنها به نیازمندان یارانه پرداخت می‌کرد تا کنون از محل اجرای این قانون منابع قابل ملاحظه‌ای برای به کارگیری در محل‌هایی چون تولید حاصل می‌شد.

■ عقب نشینی ۹/۸ میلیون نفری آقای وزیر!

همزمان با درخواست دولت مبنی بر انصراف متمولین از دریافت یارانه، وزیر اقتصاد در صحن علنی مجلس از شناسایی ۱۰ میلیون نفر متمول در جامعه خبر داد که قابلیت حذف از گردونه دریافت یارانه نقدی را دارا می‌باشند، اما پس از مدتی وزیر ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر از آمار قبلی خود نزول کرد و اظهار داشت که تنها ۲۰۰ هزار نفر متمول شناسایی شده‌اند اما با گذشت ماه‌ها از این ادعا هنوز همین متمولین شناسایی شده هم یارانه نقدی می‌گیرند.

■ سیاسی کاری در هدفمندی یارانه‌ها

در این میان اگرچه مقامات دولتی هر از چند گاهی از تلاش‌های خود جهت شناسایی متمولین جهت حذف از گردونه هدفمندی یارانه‌ها خبر می‌دهند اما به خوبی مشخص است که دولت به دلیل ملاحظات سیاسی تمایلی به حذف متمولین ندارد این در حالی است که عده کمی هم که بر اثر تبلیغات دولت از دریافت یارانه نقدی انصراف داده‌اند با در نظر گرفتن آنکه دولت همچنان به متمولین یارانه پرداخت می‌کند بعید نیست که این گروه نیز از کرده خود پشیمان باشند.

■ منابع ۵/۴ هزار میلیارد تومانی از دست رفت

اگر همانطور که وزیر اقتصاد خبر داده بود دولت ۱۰ میلیون متمول را از گردونه دریافت یارانه حذف می‌کرد هم اکنون دولت به منابعی بالغ بر ۵ هزار میلیارد و ۴۶۰ میلیون تومان دست یافته بود اما دولت با چشم‌پوشی از این اقدام هر ماه به شکل غیر هدفمند یارانه نقدی بین مردم توزیع می‌کند. در این میان اگر همان ۲۰۰ هزار نفر متمولی که وزیر اقتصاد مدعی به شناسایی آنها بود از گردونه دریافت یارانه حذف می‌شدند هم اکنون دولت به منابعی بالغ بر ۵۵ میلیارد تومان دست می‌یافت این در حالی است که مجموع یارانه نقدی به ۲۰۰ هزار نفر طی یک ماه ۹ میلیارد و ۱۰۰ میلیون تومان برآورد می‌شود.

در این بین طی روزهای اخیر کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی طی گزارشی عدم اصلاح پرداخت یارانه نقدی را برای اقتصاد کشور مضر عنوان کرد و به طور تلویحی از دولت خواست اگر ۱۰ میلیون نفر از گردونه دریافت یارانه نقدی قابل حذف نیستند، لااقل ۲۰۰ هزار نفر غیر نیازمند را حذف کنید.

■ لازم باشد ورود می‌کنیم

در این بین عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در گفت‌وگو با «جوان» اظهار داشت: نحوه پیشبرد قانون هدفمندی یارانه‌ها تغییری نکرده است و این قانون دچار کسری بودجه خواهد شد.

محمدرضا پور ابراهیمی در پاسخ به این پرسش که چرا دولت در رابطه با حذف متمولین تعلل می‌کند، گفت: دولت مدعی است که شناسایی این افراد به دلیل ناقص بودن بانک اطلاعاتی سخت و زمان‌بر است اما باید به دولت یادآور شد که دولت می‌تواند به تدریج همان عده‌ای را که شناسایی شده‌اند، حذف کند.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در پاسخ به پرسش بعدی که آیا فکر نمی‌کنید دولت در این رابطه سیاسی کاری می‌کند و منتظر است که مقوله حذف یارانه‌ها توسط مجلس انجام شود تا خدشه‌ای در این رابطه به چهره دولت وارد نشود، اظهارداشت: مجلس در تبصره ۲۱ قانون هدفمندی یارانه به صراحت عنوان داشت که یارانه تنها باید به نیازمندان پرداخت شود و دولت بعد از در نظر گرفتن سقف درآمدی مشخص متمولین را از این گردونه حذف کند، حال اگر دولت تن به اجرای قانون ندهد بی‌شک مجلس فکر عاجلی برای اجرای این بند از قانون خواهد کرد.

■ دولت متمولین را حذف نمی‌کند مجلس دست به کار شود

این در حالی است که دولت در بودجه ۹۳ نیز مکلف شد براساس تعیین سقف درآمدی و با شناسایی غیر نیازمندان تنها به گروه‌های هدف این یارانه را در راستای عدالت اجتماعی پرداخت کند و در این راستا وزیر اقتصاد نیز گفته بود که ۱۰ میلیون نفر غیر نیازمند به یارانه را شناسایی کرده، اما با یک عقب‌نشینی قابل تأمل این تعداد را به ۲۰۰ هزار نفر کاهش داد که البته از اجرایی شدن این تعداد هم خبری نیست. در پایان به نظر نمی‌رسد که دولت در فصل پاییز نیز نحوه پرداخت یارانه نقدی را اصلاح کند و شاید سیاست دولت روحانی بر این پایه تنظیم شده است که مقوله حذف یارانه نقدی را به بودجه سال آتی حواله کند تا این رهگذر حذف یارانه متمولین به نام مجلس تمام شود و به چهره دولت در این میان خدشه‌ای وارد نشود.

گزیده خبر

پیک مصرف برق را بدون قطع صادرات پشت سر گذاشتیم

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی گفت: در تابستان سال جاری با مدیریت ۲ تا ۳ هزار مگاواتی مصرف برق، پیک مصرف را پشت سر گذاشتیم اما از حجم صادرات برقمان کم نکردیم و به تعهدات صادراتی خود پایبند بودیم.

هوشنگ فلاحتیان در گفت‌وگو با تسنیم اظهار داشت: در قالب قراردادهای صادرات برق یکسری تعهدات بین‌المللی داریم که همواره تلاشمان این است که در قالب این تعهدات، به میزانی که در قرارداد فی مابین ذکر شده، برق صادر کنیم.

وی افزود: ایران تاکنون در انجام تعهدات بین‌المللی خود در بحث صادرات برق عملکرد قابل قبولی داشته است. معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با اشاره به نیاز کشور برای افزایش ظرفیت تولید برق گفت: هر ساله با افزایش جمعیت، افزایش انشعابات برق خانگی و تجاری را نسبت به سال قبل داریم، همچنین با توسعه صنعتی، افزایش مصرف برق در بخش صنعت نیز ما را ملزم به افزایش ظرفیت تولید می‌کند.

وی ادامه داد: راهکارهای متنوعی برای افزایش ظرفیت تولید برق کشور در برنامه‌های اجرایی وزارت نیرو دیده شده که از توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر تا توسعه نیروگاه‌های حرارتی با تبدیل واحدهای سیکل ساده گازی به سیکل ترکیبی در حال اجراست.

فلاحتیان تصریح کرد: در تابستان سال جاری با مدیریت ۲ تا ۳ هزار مگاواتی مصرف برق، توانستیم پیک مصرف را بدون مشکل پشت سر بگذاریم که این مدیریت مصرف در بخش صنایع با هماهنگی با این بخش و انتقال ساعات تولید به ساعات غیرپیک انجام گرفت اما از حجم صادرات برقمان کم نکردیم و به تعهدات صادراتی خود پایبند بودیم.

منع جدید برای شرکت‌های هواپیمایی

معاون امور هوانوردی سازمان هواپیمایی کشوری اعلام کرد: بر اساس تصمیم وزیر راه و شهرسازی تمامی شرکت‌های هواپیمایی از ارائه برنامه پرواز در بازه زمانی ۱۲ شب تا پنج صبح در فرودگاه مهرآباد منع شده‌اند.

محمد خداکرمی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه در کوتاه‌مدت نمی‌توان توقع متوقف شدن تمامی پروازهای نیمه شب فرودگاه مهرآباد را داشت، اظهار کرد: با ارائه این دستورالعمل تعداد پروازها به حداقل خواهد رسید و پس از تنظیم دقیق برنامه‌های شرکت‌های هواپیمایی این روند در مدت زمان کوتاه متوقف می‌شود. وی با اشاره به تغییراتی که در برخی از برنامه پروازها به وجود می‌آید، گفت: این تغییرات شاید وارد محدوده ممنوعه پروازی فرودگاه مهرآباد شود، اما با توجه به تصریح وزیر راه بر لزوم متوقف شدن این پروازها قطعاً برنامه‌های آینده شرکت‌ها شامل پروازهای نیمه شب در فرودگاه مهرآباد نخواهد شد. معاون امور هوانوردی سازمان هواپیمایی کشوری در پاسخ به این پرسش که آیا این محدودیت به منظور کاهش عملیات پروازی فرودگاه مهرآباد و غیر فعال کردن آن اجرایی می‌شود، عنوان کرد: این مسئله منوط به شرایط فرودگاه‌های جایگزین مانند فرودگاه پیام کرج است؛ هرچند به شکل سالانه تعداد پروازها روندی افزایشی داشته و فرودگاه مهرآباد نیز از این مسئله مستثنی نیست، اما نهایی شدن چنین تصمیمی به شرایط فرودگاه بستگی دارد. خداکرمی ادامه داد: از یک سو راه توسعه فرودگاه مهرآباد باز است و از سوی دیگر با نظر وزیر حتی امکان محدود کردن فعالیت‌های آن نیز وجود دارد. از این رو آنچه در حال حاضر قابل ارزیابی و بررسی است، محدود شدن پروازهای نیمه شب این فرودگاه است و تا زمان ارزیابی شرایط نمی‌توان راجع به تغییرات دیگر سخن گفت.

اقتصاد کلان

زرشوران تکاب روزانه ۱۰ کیلو طلا می‌دهد

با وجودی که ایران جزو کشورهای مطرح در زمینه تولید طلا محسوب نمی‌شود و به گفته رئیس اتحادیه طلا و جواهر، کشورمان رتبه پنجاه و چهارم تولید طلا را در جهان در اختیار دارد اما سرمایه‌گذاری در معادن طلای ایران طی چند سال گذشته همزمان با رشد قیمت جهانی طلا، روند رو به رشدی را نشان می‌دهد.

به گزارش ایسنا، با توجه به اینکه در سه سال گذشته افزایش قیمت طلا در بازارهای جهانی و داخلی باعث رونق گرفتن اکتشاف و استخراج طلا و به صرفه بودن این کار شده اما سالانه در کشور تنها ۲/۵ تن طلا استخراج می‌شود که با راه‌اندازی کامل کارخانه زرشوران، ۳ تن به تولید طلای کشور افزوده می‌شود و مجموع تولید طلای ایران در آینده به حدود ۶ تن خواهد رسید.

البته گرچه صنعت طلا در ایران قدمتی چند هزار ساله دارد و وضعیت معادن طلای این سرزمین نیز درخور توجه است اما این صنعت قدیمی و پول‌ساز، آنچنان که باید به جایگاه اصلی خود نرسیده و سهم ایران از تولید و صادرات جهانی این محصول بسیار ناچیز و تقریباً قابل چشم‌پوشی است. طبق آمارهای وزارت صنعت، معدن و تجارت حدود ۱۵ معدن طلا در ایران وجود دارد که از این تعداد ۱۲ معدن فعال و سه معدن غیر فعال هستند. به طور کلی در حال حاضر بیش از ۵۰ ناحیه و منطقه معدنی طلا در کشور شناسایی شده که البته از بین آنها تنها حدود ۱۰ منطقه میزان ذخایر مناسبی دارند. در بین طرح‌های در حال اجرا از نظر توسعه، هم‌اکنون توسعه معدن زرشوران تکاب در آذربایجان غربی در اولویت قرار دارد و تاکنون بخش زیادی از طرح توسعه این معدن پیش رفته است؛ به طوری که طبق پیش‌بینی‌ها با کامل شدن طرح توسعه این معدن سالانه ۳ تن شمش طلا و ۱/۲۷ تن نقره از آن استخراج می‌شود. طبق اعلام ایمیدرو فاز نخست طلای زرشوران به ظرفیت ۹ تن شمش طلا و ۱/۲۷ تن نقره پس از چهار سال تأخیر با مصوبه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی، مشکلات مالی و مدیریتی طرح برطرف و نسبت به پرداخت صورت وضعیت‌های تأیید شده پیمانکار اقدام شده است که اولین نمونه شمش طلای ۲۴ عیار به صورت آزمایشی در ۱۳ شهریور ماه امسال تولید شد. با بهره‌برداری از این معدن ماهانه ۳ تن طلا به تولید شمش طلای کشور اضافه خواهد شد که این میزان تولید بیانگر آن است که روزانه ۱۰ کیلوگرم طلای خالص توسط زرشوران به تولید خواهد رسید که این کار با تکنولوژی داخلی صورت گرفته و شرکت پارس کانی مبدع این روش بوده است. اکتشافات معدن زرشوران از سال ۱۳۶۷ شروع شده و ذخیره آن نیز به مرور افزایش پیدا کرده است. ذخیره اولیه این معدن، ۵۵ تن طلای خالص بود که با اکتشافات بعدی، ذخیره قطعی کنونی به ۱۱۰ تن رسید. این میزان طلای خالص نیز مساوی است با ۲۲ میلیون تن خاک معدن با میانگین عیار ۵ پی پی ام که به گفته قوانلو ـ مجری طرح تجهیز معدن و احداث کارخانه فرآوری طلای زرشوران ـ پیش‌بینی می‌شود با اکتشافات تکمیلی در محدوده ۴۰ کیلومتر مربع منطقه زرشوران، این میزان ذخیره به بیش از ۱۵۰ تن و حتی تا ۲۰۰ تن طلای خالص برسد که البته با پایان یافتن اکتشافات تکمیلی، این میزان ذخیره قطعیت پیدا می‌کند. وی گفت: شمشی که در این کارخانه تولید می‌شود در فاز اول روزانه ۱۰ کیلوگرم است و با اضافه شدن طرح توسعه به روزی ۲۰ کیلوگرم طلای خالص یا ۳ تن در سال و در فاز بعدی به سالی ۶ تن خواهد رسید.

یادداشت

ملیحه مرادی‌شجاع

کدام توسعه اقتصادی مدنظر رهبری است؟

مقام معظم رهبری تاکنون اشاره قابل ملاحظه‌ای بر توسعه اقتصادی داشته‌اند. این در حالی است که مورد توجه قرار گرفتن توسعه اقتصادی توسط ایشان نشان از درک صحیح مفاهیم اقتصادی و همچنین در اولویت قرار گرفتن کیفیت در تحرکات اقتصادی به جای کمیت از سوی ایشان دارد. در این میان ایشان اغلب مقوله عدالت اقتصادی را در پی توسعه اقتصادی متذکر شده‌اند. این امر بیانگر آن است که توسعه اقتصادی مورد نظر ایشان بر خلاف غرب که تنها به سودآوری می‌اندیشد با مشخصه عدالت عجین و همراه است.

رشد اقتصادی یک مفهوم کمی است و عبارت است از افزایش تولید در یک سال خاص در مقایسه با مقدار آن در سال پایه. در سطح کلان منابع مختلف رشد اقتصادی عبارتند از: افزایش به کارگیری نهاده‌ها (افزایش سرمایه یا نیروی کار)، افزایش کارایی اقتصاد، افزایش بهره‌وری عوامل تولید و به‌کارگیری ظرفیت‌های احتمالی خالی در اقتصاد.

توسعه اقتصادی مفهومی کیفی است و عبارت است از رشد همراه با افزایش ظرفیت‌های تولیدی اعم از ظرفیت‌های فیزیکی، انسانی و اجتماعی. در کنار توسعه، نهادهای اجتماعی نیز متحول می‌شوند به عبارتی توسعه داستان تحول نهادهاست.

توسعه منجر به تغییر در نگرش‌ها می‌شود، توان بهره‌برداری از منابع را افزایش می‌دهد و نوآوری را به دنبال دارد. از اهداف اصلی توسعه اقتصادی، افزایش ثروت و رفاه مردم جامعه و ریشه‌کنی فقر و ایجاد اشتغال است که هر یک از این اهداف با عدالت اجتماعی همراه می‌باشد.

نوع نگرش توسعه در کشورهای پیشرفته و توسعه‌نیافته متفاوت است. در کشورهای توسعه یافته هدف افزایش رفاه و امکانات مردم است اما در کشورهای عقب افتاده ریشه‌کنی فقر و افزایش عدالت اجتماعی مورد توجه است.

براین اساس می‌توان گفت که عدالت اجتماعی آن است که در جامعه حقوق همه رعایت شود. عدالت اجتماعی در مکتب اسلام از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است تا جایی که در آیه ۲۵ سوره حدید اقامه قسط و عدل هدف ارسال رسل و انزال کتب آسمانی ذکر شده است.

عدالت اجتماعی به معنای دادن حق به صاحبانش به تناسب حوزه‌های مختلف حقوق مشتمل بر عدالت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی است. عدالت اقتصادی درباره حق سهم بری از ثروت‌ها و درآمدهای جامعه است، وقتی پدید می‌آید که هر کس به حق خود در این زمینه دست یابد. اکنون بحث در این است که چگونه گروه‌های مختلف مردم به حق سهم بری از ثروت‌ها و درآمدهای جامعه دست یابند.

براین اساس اصولی که مفهوم عدالت اقتصادی را از دید اسلام توضیح می‌دهند، عبارتند از: خداوند متعال این جهان را با همه نعمت‌ها و ثروت‌هایش برای همه انسان‌ها آفریده است (همه چیز برای همه). اصل دوم: کار مفید اقتصادی موجب به وجود آمدن حق نسبت به ثروت‌های جامعه است.

اصل سوم: برای کسانی که نمی‌توانند کار کنند نیاز در سطح کفاف منشأ حق سهم بری است.

حال این پرسش مطرح است که اختلافات درآمد افراد جامعه در چه صورت و تا چه حد قابل قبول است و با مفهوم عدالت منافات ندارد؟ برای پاسخ به این پرسش از دیدگاه اسلام بیان می‌شود که منشأ اختلاف درآمد سه چیز است: ۱- اختلافات ذاتی ۲- حوادث برون از اختیار فرد و حکومت مانند سیل و زلزله و جنگ و تورم ۳- اختلافات ناشی از ستم و تبعیض امتیازهای قانونی و حکومتی و ایجاد فرصت‌ها. اختلافات درآمدها اگر ناشی از عامل سوم باشد با عدالت اسلامی سازگار نیست ولی اختلاف درآمدی که از عامل اول و دوم نشئت می‌گیرد مورد تأیید و قبول اسلام است. بنابراین در اسلام توازن اقتصادی به مفهوم تساوی درآمد همه افراد جامعه وجود ندارد.

اصل این اختلافات لازم و مورد تأیید اسلام است ولی مقدار آن مشروط به شرطی است و آن این است که ثروتمندان حقوقی را که خداوند متعال در اموالشان قرار داده بپردازند. براساس آنچه گذشت می‌توان گفت که مفهوم عدالت اقتصادی که به عنوان یک هدف از دیدگاه اسلام است با مؤلفه‌های زیر بیان می‌گردد که همه افراد باید از سطح کفاف در زندگی برخوردار باشند. اختلاف درآمدی از تبعیض در امتیازهای قانونی و دسترسی به فرصت‌ها ناشی نشود و ثروتمندان حق نیازمندان را بپردازند. در پایان متذکر می‌شویم که منظور نظر مقام معظم رهبری از توسعه اقتصادی، توسعه‌ای است که با عدالت عجین و همراه است از این رو بهتر است نهادهای سیاستگذاری و قانونگذاری در کشور در کلیه مواردی که به توسعه اقتصادی مرتبط است مقوله عدالت را مورد توجه قرار دهند تا از این رهگذر توسعه‌ای حاصل شود که بر خلاف موازین اسلام نباشد.

خبر

افزایش ۴۰ درصدی واردات ایران از امریکا

واردات ایران از امریکا در شهریورماه سال جاری نسبت به ماه مشابه سال گذشته بیش از ۴۰ درصد افزایش یافته است.

به گزارش ایسنا، در ماه گذشته ۲۲۹۷ تن کالا به ارزش ۱۴ میلیون و ۵۲۷ هزار و ۶۵۷ دلار از ایالات متحده امریکا وارد کشور شده است که ۰/۳۶ درصد از کل واردات در این ماه را شامل می‌شود.

این در حالی است که در شهریور سال گذشته به رغم واردات ۲۷۲۰ تن کالا ارزش واردات از این کشور ۱۰ میلیون و ۳۷۲ هزار و ۵۰۴ دلار بوده است که افزایش ۴۰ درصدی واردات از این کشور نسبت به سال گذشته را نشان می‌دهد. بر اساس این گزارش حجم واردات از ایالات متحده امریکا در شش ماهه نخست سال جاری نیز ۸۲۴۲ تن به ارزش ۶۵ میلیون و ۲۴۴ هزار و ۹۹۸ دلار بوده است.

از سوی دیگر واردات از این کشور در مدت مشابه سال گذشته ۱۲ هزار و ۷۴۲ تن بوده است که در عین حال ارزش این واردات برابر با ۵۶ میلیون و ۱۹۱ هزار و ۷۷۲ دلار است.

۵۰ درصد افراد در دنیا بدون حقوق بازنشسته می‌شوند

سازمان جهانی کار با تأکید بر دستیابی ۴۵ کشور به استانداردها در بخش حقوق بازنشستگی اعلام کرد: ۵۰ درصد کل افراد مسن دنیا فاقد حقوق بازنشستگی هستند.

به گزارش مهر، سازمان جهانی کار در تازه‌ترین گزارش خود اعلام کرد: تقریباً نیمی از کل افراد مسن در دنیا فاقد حقوق بازنشستگی هستند. در عین حال، ۵۲ درصد افراد مسن دارای حقوق‌های بازنشستگی در سطح مناسبند اما روند تثبیت آن رو به پایین است.

بر پایه این گزارش، بسیاری از زنان و مردان مسن‌تر در جهان هیچ امنیت درآمدی ندارند و باید تا زمانی که می‌توانند کار کنند. آمارها نشان می‌دهد در سال‌های اخیر کشورهای متوسط و با درآمد کم به سرعت در حال افزایش است. بررسی سیستم بازنشستگی ۱۷۸ کشور جهان نشان می‌دهد که بیش از ۴۵ کشور در پوشش بازنشستگی به سطح ۹۰ درصد رسیده و بیش از ۲۰ کشور نیز در حال توسعه هستند یا در حال رسیدن به استانداردها در ایجاد پوشش‌های بازنشستگی‌اند.

اعمال سیاست‌های تثبیت مالی از سال ۲۰۱۰ به بعد باعث کاهش سطح حمایت‌های اجتماعی برای افراد مسن شده است. این هشدار وجود دارد که در سال ۲۰۵۰ حقوق بازنشستگی در حداقل ۱۴ کشور اروپایی کاهش یابد.